

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książk Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Hęben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półrocza 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu“ Kurytyba — Av. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 Parana, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden lat: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można pisać znacznikami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego i Księgarni Rydygiera.

Dr. Affonso Alves de Camargo, nowemu Prezydentowi Parany, Przyjacielowi Polskiej Kolonii, Z OKAZJI OBJĘCIA RZĄDÓW NA CZTEROLECIE 1928 — 1932

składa Redakcja „LUDU“ serdeczne życzenia pomyślnych i błogich dla stanu naszego rządów.

MENSAGEM CZYLI ORODZIE PREZYDENTA PARANY.

Tegoroczne sprawozdanie prezydenta odczytane 1-go lutego w kongresie stanowym, jest z tego względu ciekawe, że prócz sprawozdania za rok 1927-my daje nam i krótki przegląd całej ośmioletniej działalności ustępującego z dniem 24-go lutego prezydenta Munhoz da Rocha. Jest to zatem i przegląd rozwoju stanu Parana w ostatnich 8 latach.

Stan finansowy Parany jest ciężki. Jeżeli jednak weźmiemy na uwagę ogólny stan krytyczny w całej Brazylii, niemal we wszystkich stanach, to i niedobór we finansach Parany może być usprawiedliwiony. Wogóle, dochody roku skarbowego 1926-27 wynosiły 22,659 kontów a dochody 27,359 kontów. Deficyt wynosi zatem 4,700 kontów. Jest to pierwszy niedobór w 8-letnich rządach Munhoz da Rocha. Do tego przyczynił się i mały dochód z podatków w drugim półroczu 1927 roku wskutek wielkiego pzesilenia handlowego. Wogóle dochody zmniejszyły się o 2 miliony milrejsów, gdy wydatki pozostały tesame.

Najważniejsze dochody stanowiły: podatek handlowy 1924 kontów, podatek gruntowy 928 kontów, opłaty od wywozu herwa mate 5,398 kontów, podatek przemysłowy 2210 kontów, opłaty od wywozu drzewa 1,427 kontów, 20 procentowe dodatki podatkowe 1706 kontów, opłaty od wywozu kawy 608 kontów, opłaty przepisów 2,068 kontów.

Najważniejsze rozchody obejmują: Roboty publiczne 6465 kontów, opłaty procentów od pożyczek 5,233 kontów, policja stanowa 2,829 kontów, zarząd 2,828 kontów, szkolnictwo, 2,641 kontów, służba bezpłaceniatwa 1,421 kontów i sądownictwo 2,055 kontów.

Wywóz herwy się zmniejszył, choć stanowi jeszcze najważniejsze źródło dochodu.

Długi Parany wynoszą 60932 kontów, z czego na dług zewnętrzny wypada 30902 kontów a 24095 kontów na dług wewnętrzny. Stan finansowy Parany na ogół jest dobry, rząd spłaca summiennie raty długów jak i procenta od nich. Wywóz wynosił w przeszłym roku 156,451 kontów;

czego na herwa matte przy pada 98226 kontów; cofnął się roku przeszłego wywóz kawy i drzewa jakoteż i innych produktów. Wobec rzeczywistości go niebezpieczeństwa, jakie grozi naszej herwie ze strony Argentyny, która z ogromnym nakładem rozwija uprawę herwy w Missions, cała, nadzieja Parany zwraca się obecnie ku uprawie kawy w północnej strefie stanu, gdzie znajdują się jeszcze tak wielkie obszary, że produkcja kawy z nich, pokryłaby zapotrzebowanie całego świata; tymczasem uprawa kawy znajduje się tam zaledwie w początkach. Wywóz kawy z Parany doszedł w grudniu 1927 roku do 78,088 worków a miał być ten wywóz kawy miał być w układach z São Paulo i innymi stanami mtarodajny, przeto w roku 1928 Parana będzie mogła wywieźć 936,000 worków kawy ocenianej na 60 milionów milrejsów. Wogóle, w kawie leży przyszłość Parany.

W ostatnich 4-leciu rządów Munhoza da Rocha stanął cały szereg gmachów w publicznych, jak: Escola Normal w Paranagua (800 kontów), gimnazjum w Ponta Grossa 242 kontów, sanatorium dla suchotników w Lapie (1,800 kontów), rozszerzenie leprozacji (260 kontów), szpital epidemiczny (670 kontów), laboratorium dla analiz (350 kontów) i t. d.

Cały szereg linii kolejowych uległ rozbudowie i rozszerzeniu, zwłaszcza na północy Parany i na pograniczu ze stanem São Paulo.

Emigrantów do Parany wogóle, przybyło przez Paranagua w roku 1927-mym 743, w tej liczbie 602 polaków, 45 włochoł, 42 niemców, 20 moskali, 12 austrjaków, 8 litwinów, 6 holendrów i 8 różnych na rodowości.

Rozbudowę portu Parana gwa, choć bardzo kosztowną, prowadzono w zeszłym roku dalej bez przerw.

Szkolnictwo w powieci rząd szerególniejszą uwagę. W ostatnich 7 miu miesiącach zeszłego roku urządzono 41 nowych szkół z 1415 uczniami. Wogóle, stan utrzymuje obecnie 6 ógrodków dziecięcych z 607 dziećmi; 5,768 uczniów uczęszcza do szkół — grupos escolares w Kurytyba, 3,617 uczniów do szkół jednoklasowych w Kurytyba a 32,459

dzieci odwiedza szkoły jednoklasowe w wnętrzu stanu. Obok tego istnieje 122 szkół prywatnych z 486 klasami, do których chodzi 15,124 dzieci.

Krótki przegląd swych 8-letnich rządów dołącza prezydent Munhoz do swego ostatniego mensagem. Dochody stanu w tym czasie wzrosły z 11,863 kontów na 22,659 kontów z ostatniego roku, a więc dwukrotnie. Wydatki podniosły się z 10,338 kontów na 27,359 kontów. Długi wzrosły z 57,468 kontów na 60,932 kontów. Wywóz wzrósł w ostatnim 8-mioleciu z 66,710 na 156,451 kontów. Podnosi się zwłaszcza wywóz kawy, przewidziany na rok 1928 aż na 60,000 kontów. Wzniesiono cały szereg gmachów i zakładów publicznych; wybudowano 667 kilometrów nowych dróg a 162 kilometry poprawiono i wystawiono 4 wielkie mosty. Wogóle na komunikację dróg wydano przed 8 laty 180 kontów, a zeszłego roku 832 kontów.

Kolonizacji własnej stan Parana nie prowadzi; na cele kolonizacyjne odstąpił jednak 350,000 hektarów pod Tibagy, São Jeronimo i za Guarapuawą. Oprócz tego odstąpił związki aż 6 kolonji na północy na kolonje federalne.

Szkolnictwo w ostatnim 8-mioleciu rozwinęło się nadzwyczajnie. Liczba zapisanych dzieci podniosła się z 19,571 na 68,538.

Jednym słowem, 8-letnie rządy Munhoza da Rocha były błogosławieństwem dla stanu; postęp i rozwój na każdym polu to potwierdza. Zakłady dla sierot, staroów, chorych, trędowatych, suchotników i t. d., świadczą i świadczyć będą jaeno i niebie, że ustępujący prezydent Munhoz da Rocha pracował przez te 8 lat w szlachetnie sumienne, powodując się w tej pracy nie tylko troską gospodarza kraju, lecz także i gorącą wiarą praktykującego katolika. Pamięć jego rządów jak i dzieła przezeń wzniesione — nie zginą.

Wiadomości Z POLSKI.

ZAMIĘSZANIE WYBORCZE W POLSCE.

Zgłoszono 34 listy państwowych Ostatnio do 24-go stycznia zgłoszono list wyborczych aż 34.

Podajemy dla orientacji naszych Czytelników numery, nazwy i (w nawiasach) charakter polityczny wszystkich 34 list państwowych do Sejmu. List do Senatu jest 33 gdyż drobnorowcy listy senackie nie zgłosili.

Nr. 1 — Bezpartyjny blok współpracy z Rządem. Do bezpartyjnego bloku należą partje: «Sanacja», «Partja Pracy», «Bojkowcy» i t. p.
Nr. 2 — Socjaliści, którzy

idą do wyborów wspólnie z socjalistami niemieckimi.

Nr. 3 — Wyzwolenie — blokuje się w niektórych okręgach z socjalistami. Na czele listy senackiej stoi Dr. Motz z Paryża, żyd węgierski który przywiózł od masonów zagranicznych przeszło 40 tysięcy dla Wyzwolenia.

Nr. 4 — Bund — komunistoi i socjaliści żydowscy.

Nr. 5 — Żydzi skrajni — sjonisci.

Nr. 6 — «Ukraińskiej Selański Sojuz» — czyli ukraińska partja włościańska (przyjazna Polsce).

Nr. 7 — Narodowa Partja Robotnicza.

Nr. 8 — Ukraińcy — Chliboroby (Komuniści).

Nr. 9 — opuszczony, żeby nie mieszał się z Nr. 6.

Nr. 10 — Bryl, Dąbski czyli tak zwane Chłopskie Stronnictwo.

Nr. 11 — monarchiści. Są to ludzie, którzy bałamuca ogólnieprawdziwem opowiadaniem, że król będzie miał w dzisiejszej Polsce większe znaczenie niż prezydent i że wszystkie bolączki sam jeden uleczy. Na czele listy monarchistów stoi Alfons Parzewski z Wilna. Na trzecim miejscu dawny wyzwoleńiec Cwiakowski.

Nr. 12) «Chłopskie Stronnictwo Radykalne» (Sejm Okoń).

Nr. 13) «Jedność Robotniczo Chłopska» (Sejm A. Warzawski). (Komuniści).

Nr. 14) «Związek Chłopski» (Sejm H. Śliwiński).

Nr. 15) «Polskie Stronnictwo Katolicko-Ludowe» (Sejm ks Czuj).

Nr. 16) «Główny Komitet Wyzwocy P. P. S Lewicy (Sejm Czuma).

Nr. 17) otrzymali sjonisci małopolscy z postem Reichem do Sejmu i b. postem dr. Thome do Senatu na czele. Lista nosi nazwę Zjednoczenia Narodowe Żydowskie w Małopolsce.

Nr. 18) otrzymał Blok Mniejszości Narodowych z dr. Lewickim do Sejmu (Ukraińcy) i dr. Hassbachem do Senatu (Niemiec) na czele.

Nr. 19) ma Jednota Ukraińska Salrobu z Michałem Durdełą ze Lwowa na czele.

Nr. 20) przypada liście rosyjskiej (Russkoje Narodnoje Objedinenije) z dr. Pawłem Korolem z Brześcia na czele.

Nr. 21) posiada Narodowe Państwowy Blok Pracy z b. postem Ciszakiem z Poznania na czele (sanacja poznaska).

Nr. 22) otrzymał Wyborczy Blok Ukraińskich Socjalistów Chłopskich i Robotniczych Partji. Są to ukraińscy esery i esedcy. Na czele listy zamieszono Mikotają Szmekiewiczą Nr. 23) ma Związek Siły Chłopskiej. Na czele listy znajdują się Hołowacz, Wierkiewicz, Wojewódzki, Balla.

Nr. 24) otrzymał Blok Katolicko-Narodowy (lista Związku Lud.-Narodowego — Narodowej Demokracji). Na czele

„Oświata“

w trosce o emigrację, wydała: **Mała Gramatykę Języka Portugalskiego** wraz z rozgówkami w cenie 3\$000 za egzemplarz, a ma na składzie **DICIONARIO PORTUGUEZ - POLONO** (Słownik Portugalsko-Polski) księżka Józefa Górala w cenie 16\$000 za egzemplarz.

Powyższe dwa dzieła można nabyć w księgarniach kurytybskich.

—
Na stan i miasto São Paulo skład główny (wch. dzieł w **Livraria Edance** Rua de São Bento N. 93, (Caixa 2. V.)

—
W **Porto Alegre** (stan Rio Grande do Sul) nabyć można te książki u p. prof. **Wiktora Kowalskiego**, Rua São Pedro 778.

—
RODACY W RIO DE JANEIRO! Słownik portugalsko-polski ks. Górala w cenie 16\$000, tudzież **Mała Gramatykę Języka Portugalskiego** za 3\$000 wydawnictwa «Oświata», nabyć można w **Livraria Allemã, Rua Chile N. 7.**

—
listy sejmowej znajdują się: marszałek Senatu Trampczyński, Rybarski, Adam Zółtowski, ks. Nowakowski. Na czele listy senackiej umieszczono: Głabińskiego, Czartoryskiego Witolda, Żaluskę.

Nr. 25) Polski Blok Katolicki (Chrześcijańskiej) Demokracji i Piast) Na czele listy sejmowej znajdują się: marszałek Rataj, były poseł Chaciński były poseł Witos, Błażewicz, Dębski, ks. Gąsiorowski, Potoczek, Burtan, Szydłowski, Garczyński Zaczek, Pruszyński Stefan (Ch. D.), Niedbalski (Iast), Budniak (Ch. D.), Michałkiewicz (Piast, Poznań), Bryła Stanisław (Lublin Ch. D.) Na czele listy senackiej widnieje nazwisko ks. Albrechta a następnie rektora Marchlewskiego.

Nr. 26) «Ukraińska Partja Pracy» 1) Włodzisław Burzynowski, 2) Maksymilian Lewicki.

Nr. 27) «Poalej Sion» (Prawica) (Zjednoczenie z C.S.P.) — Anzelm Reich, architekt ze Lwowa.

Nr. 28) «Ukraiński Wyborczy Blok Selan, Robotników i Pracującej Inteligencji». «Zawola i ziemia» — jeden kandydat do Sejmu i Senatu Mykota Mikiuszczak.

Nr. 29) «Komitet Wyborczy Inwalidów i Zdemobilizowanych Wojskowych» — dr. Bolesław Kikiewicz, zastępca przewodniczącego Zarządu w Warszawie.

Nr. 30) «Katolicka Unja Ziem Zachodnich» — do Sejmu: min. Paweł Romocki, do Senatu: Tadeusz Szuldrzyński.

Nr. 31) «Sjonistyczne - Demokratyczny Blok Pracy» — dr. Szwarc Kopel, p. poseł Heller.

Nr. 32) «Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej» «Samopomoc» — Stanisław Wojtowicz, rolnik — Piotrków, Michał Gwiazdowicz, rolnik z Cieszanowa. Na liście znajdują się również gospodynie.

Nr. 33) «Ogólno-Żydowski Narodowy Blok Wyborczy do

KSIĄŻKI DO NABYCIA
„Oświata“
 Avenida Dr. Jayme Reis 115 - Curitiba.

Ceny poniższych książek są obniżone wraz z prasą, jeżeli zakupią przynajmniej za 10\$000. Kupujący na miesiąc otrzymają 5 proc. taniej.

Stevenson, Wyspa Skarbow (Świat podróży i przygód), 9\$000.
 Mark Twain, Prądy Tomka Sawyer (Świat podróży i przygód), cena 9\$000.
 Sabatin, Sokół morski (Świat podróży i przygód), cena 9\$000.
 Howden Smith, Złoto z Porto Bello (Świat przygód i podróży), cena 9\$000.
 Stefan Kiedrzyński, Dym ofiarny, cena 8\$500.
 Stefan Kiedrzyński, Żona i nieżona, cena 7\$200.
 Swar, Bratnie Dusze, cena 7\$000.
 Chesterton, Kula i Krzyż, cena 8\$000.
 Jan Eada, W zaklętym zamęsku, 2 tomy, cena 14\$400.
 Zabjicka, Powieść o duszy polskiej - Ojcowie, cena 2\$000.
 Orzeszkowa, Dziurdziowie Cham, cena 6\$000.
 Orzeszkowa, Anastazja - Bene Natli, cena 8\$000.
 Orzeszkowa, Meir Ezofowicz, cena 6\$000.
 Orzeszkowa, Dwa Bieguny, cena 4\$800.
 Miłkowska i Krzyżanowska, Wodowie naroda, cena 9\$000.
 Górka, Sztuka zdobycia majątku, cena 2\$700.
 Bonsels, Pszczołka Maja i jej przygody, cena 6\$000.
 Aret, Stownik staropolski, 20 tysięcy wyrazów, 2 tomy, cena 6\$000.
 Wagner, Praktyczna metoda języka francuskiego, cena 5\$500.
 Popławska, Pogadanki, cena 3\$200.
 Mangonavry, Ania z zielonego wzgórza, cena 9\$300.
 Janowski, Samolotem, cena 5\$000.
 Green, Brat ociemniały, cena 4\$500.
 Gould, Gwiazda, cena 6\$500.
 Czysłowski, Haciek i król powietrza cz. I/II, cena 14\$000.
 Przyborowski, Konfederat, cena 7\$000.
 Przyborowski, Młodzi gwardziści, cena 7\$000.
 Umieński, Podróż bez pieniędzy, cena 7\$000.
 Umieński, Młody Jeniec, cena 5\$000.

Sejmu i Senatu - Mendelsohn z Łodzi (Aguda, Pruticki, Wislioki).

Nr. 34) „Niezależna Socjalistyczna Partja Pracy” - Zasztów z Wilna, Kruk, Tadeusz Wieniawa-Długoszewski. Z 34 państwowych zgłoszonych do głównej komisji wyborczej jest 19 list polskich, 6 list żydowskich, 6 ukraińskich, 1 blok mniejszości narodowych, 1 rosyjski. List komunistyczny, względem skłaniających się do komunizmu jest ogółem 6,9 list rządowych, 4 katolickie, 10 chłopskich.

Z Brazylii.
Kurytyba

OD REDAKCJI. - Stosownie do wezwania p. Posta T. Grabowskiego, które umieściliśmy w poprzednim numerze, wstrzymujemy się od polemiki publicznej na łamach naszego „Ludu”, chociaż nie myślimy rozpałać tę smutną kampanię i umieszczać tylko artykuły przeciwdziałające sponiewieraniu oficjalnej placówki Rzeczypospolitej w osobach jej naczelnych urzędników. Z przykrością, ale karnie zawiązujemy nawet tę szerszą i sprawiedliwą obronę. Na razie wstrzymujemy także liczne i nieraz bardzo znamienne protesty i wypowiedzenia nie obronne do żywego uczciwej duszy polskiej, a bezinteresownej, napływające coraz liczniej. Skorzystamy z nich w razie koniecznej tylko potrzeby, lub w sprawach niedotycających kwestji dyskusyjnej.

NA UROCZYSTOŚĆ OBJĘCIA RZĄDÓW przez nowego prezydenta Parany p. Affonsa Camargę w dniu 25 go lutego, zapowiada się liczny zjazd gości, polityków, senatorów i posłów. Wielu gości i pryncypali Camargę zjedzie ze stanów

sąsiednich: z São Paulo i Santa Catharina. Nawet z Rio de Janeiro przybywa przeszło 40 delegatów, między nimi wielu dziennikarzy, posłów i senatorów. Piękne życzenia nadesłał przez swoich delegatów prezydent: ze São Paulo Julio Prestes i Konder ze Santa Catharina. Z wielu miast Parany przejechały osobne delegacje homagiowe. W sobotę i niedzielę, 25 i 26 go lutego odbędą się cały szereg uroczystości z okazji objęcia władzy przez Affonsa Camargę.

Dr. Hostilio de Souza Araujo, generalny dyrektor szkolnictwa (Director Geral do Ensino) w rządzie prezydenta Camargę, zjechał 22-go lutego ze São Paulo do Kurytyby.

MARJA ROMANOWSKA pozostaje w Kurytybie, gdzie wychowuje swoją małą córkę, która w drodze do p. Brunona Wendowskiego zaginęła i od 5 dni nie wróciła do domu.

P. FERDYNAND MALANOWSKI z kolonii Candido Abreu opuszcza po kilkuletnim pobycie tę kolonję i przenosi się do Argentyny, jak donosi „O Dia” z 23 go lutego.

NA CZESĆ NOWEGO PREZYDENTA CAMARGI, będzie ul. Quinze de Novembro wspólnie iluminowana przez trzy dni: 24, 25 i 26 go lutego.

NOWA MONETA BRAZYLJSKA, cruzeiro, będzie wybita z metalu w 12stu odmianach, 4 w złocie, 4 w srebrze a 4 w niklu. Monety złote będą opiewały na 1, 2, 5 i 10 kruczerów równych 10, 20, 50 i 100 milrejsów. - srebrne na 50, 20, 10 i 5 centesimos równych 5, 2 i 1 milrejsowi a 5 centezymów 500 reisom - niklowe na 4, 2, 1 i 1/2 centezyma, równych 400, 200, 100 i 50 ciu reisom. - Jeden cruzeiro wogóle będzie miał wartość 10 milrejsów. Rząd nie oznaczył jeszcze czasu na wypuszczenie tych pieniędzy, lecz w mienicy federalnej w Rio wybito już monet metalowych całe góry.

Parana.
 GUARAPUAWA, 22 go lutego. Deputowany do paranańskiego kongresu stanowego dr. Romuald Barauna otrzymał następujący telegram: „Kolonia polska z Guarapuawy prosi W. Pana, by ją zechciał zastąpić w czasie uroczystości objęcia władzy przez prezydenta Affonsa Camargę i łącznie z komisją guarapuawską złożyć także i od kolonji polskiej najlepsze życzenia wybitnemu mężowi stanu. Za kolonję polską: Władysław Kamiński.”

JAGUARIAHYWA. W miasteczku tem, znanem z wielkiej fabryki Maltarazy, wychodzi tygodnik pod tytułem „A Lucta”, poświęcony sprawom przemysłu i handlu. Szefem redaktorem tego tygodnika jest dobrze znany w Kurytybie rodnak nasz Stefan Barański. Wśród opisów i notatek miejscowych, spotykamy i wiadomości z świata, a wśród nich z Polski pióra p. Barańskiego. Jednym słowem - dobre początki. Wogóle, młodzież, olskobrazyljska, korzystając z pełni praw obywatelskich powinna i do dziennikarstwa w brazylijskiego się zaciągać dla lepszego uświadamienia o Polsce tutejszego społeczeństwa.

Rio de Janeiro.
 KONFERENCJA PANAMERYKANSKA zszła z rządu została w Hawannie stolicy wyspy Kuby, uroczyste zakończenie dnia 20 go lutego bieżącego roku. Dziennik francuski „L'homme Libre” z 22 go lutego donosi, że konferencja ta skończyła się dla Stanów Zjednoczonych zwycięstwem niepowodzeniem, choć

one chojały konieczne owoładnąc konferencją bezwzględnie przedwzyskaniem potępieno na posiedzeniu 4 go lutego interwencji czyli wkroczenie jedynego państwa w sprawę wewnętrzną drugiego państwa, tak samo potępieno jednomyślnie wojny napastnicze i zaoepne. Wogóle Brazylja i Argentyna broniły skutecznie Ameryki łacińskiej przed zachłannością polityczną Ameryki Północnej mimo unja wzzech amerykańska utrzymała się. Następna konferencja odbędzie się za 5 lat w Montevideo w Urugwaju.

KAWA BRAZYLJSKA konkuruje w konkurencji wszzechświatowej wszelkie inne kawy. I tak kawę „Santos” w dobrowym gatunku sprzedaje się w Hamburgu po 3\$700 za kilo, g. tymczasem kilo kawy z Gwatemali kosztuje 3\$930, z Wenezueli 4\$690, z Kolumbji 5\$140 a Jawy 6\$300. Wogóle, stan São Paulo nie szczędzi ogromnych wkładów, aby kawę brazylijską utrzymał na rynku wszzechświatowym bez konkurencji.

São Paulo
 IMIGRACJA czyli przychodźctwo do stanu São Paulo doszło w roku 1927-ym do liczb 66.171 osób, gdy w roku 1926-ym wynosiło 62.815 osób. Z tej liczby 66.171 emigrantów było: familij 8944 składających się z 49.039 głów a 17.053 samotnych. Większą część z tych emigrantów stanowili brazylijanie, którzy w poszukiwaniu lepszych zarobków napłyneli do São Paulo z innych stanów. Z obcych narodowości przybyło w roku 1927-ym: 19.262 litwinów, 8.026 japonczyków, 6.246 hiszpanów, 2.779 jugosłowian, 2.132 włochoł, 1.754 rumunów, 1.358 niemców, 1.351 portugalczyków, 890 łotyszów, 839 polaków, 466 australców, 279 estończyków, 237 węgrom, 122 hindusów i t. d. Z całej tej liczby emigrantów było 37.453 analfabesów, rolników było 52.494, artystów 92 a 3.505 różnych zawodów. 61.894 emigrantów wysłano do pracy na kawę do interioru, a 4.029 pozostało w mieście São Paulo. Katołików było 58.682 a reszta była różnych innych wyznań. - Liczba emigrantów włoskich zmniejsza się rażąco z roku na rok.

MŁODOCIANYCH WŁOCHÓW, nieletnie dzieci, zarabiające w niedozwolony sposób, usuwają policja z ulic miasta São Paulo. Codziennie odprowadzają policyjanci biedne, opuszczone, dzieci, chłopców idzieńczęta, do schronisk i zakładów. Dnia 6-go lutego przychwycono na handlu różnymi drobiazgami, sprzedający gazet aż 17 dzieci od 6 do 13 lat; w tej liczbie polaków 13, litwinów 4, niemców 2, ormianin 1, brazylijan 5, węgrom 2, włochoł 1 i syryczyk 1.

Rio Grande do Sul.
 Emiljan Doleski, służący u rodziny Antonio Ribeiro de Almei da w Jaguary, zarzuł złośliwie pokarmy podane do zjedzenia rodzinie składającej się z 7-miu osób. Zmarła już jedna z nich Firmina Sylveira, która przyjechała w odwiedziny do krewnych. Młodocianego truciela zamknięto we więzieniu.

Wyjątkowa okazja!
 Artykuły literatury polskiej i obcej w 129 pięknie poszytych tomkach (komplet) tylko za 220\$000 można oszyc w „Oświacie” już z przesyłką!

Parahyba.
ŚMIERTELNOŚĆ WŚRÓD DZIECI - niemowląt jest w Brazylii ogromna i to znacznie większa na gorącej północy niż w chłodniejszym południu do tego stopnia, że w niektórych stanach liczba urodzeń wzrasta

bardzo mała. Stwierdza to i znany higienista brazylijski dr. Benesario Penna. W spisach swoich podaje n. p. jakieś małe miasteczko w Rio Grande do Norte gdzie w trzech miesiącach umarło się 35-cioro dzieci a zmarło zaraz 31, a więc 90 procent. Stany północne w Brazylii patrzą z trwożą w swoją przyszłość. Obszernie obradowano nad kwestją śmiertelności dzieci na kongresie higienicznym w Bahiji; w Pernambuco utworzył się związek lekarzy dla szczególniejszej opieki nad niemowlętami; obecny dr. Guedes Pereira przy pomocy zwyciężonych ludzi otwarł w Parahybie instytut dziecięcy dla opieki lekarskiej nad dziećmi, aby zapobiedz nadmiernej śmiertelności młodzieńczego pokolenia.

WYCHODZĄCY JAPONCY ani Japonia, nie troszczą się o bezpłatną emigrację do Brazylji. Przeciwnie, kraj na własny koszt wywiezi emigrantów do kraju przeznaczenia i dostarcza im wszzechstronnej opieki i pomocy. I w obecnym roku Japonja za określiła sobie już góry dobrze obmyślany plan emigracji na który w parlamencie zażądano aż 70 milionów Jenów, to jest 300 milionów milrejsów. Znaczna część tej ogromnej sumy pójdzie na emigrację japońską do Brazylji.

Ze swiata.
Belgia.

MŁODZIEŻ NARODOWA BELGIJSKA ZBYT NERWOWO PROTESTUJE PRZECIWIW SOWIETOM.
 50 młodych ludzi należących do stowarzyszenia belgijskiej młodzieży narodowej uzbrojonych w palki wtargnęło do lokalu sowieckiej wystawy artystycznej w Brukseli, gdzie po ubezwładnieniu strażników zniszczyło znajdujące się na dwóch piętrach obrazy i rzęby poczem rozproszyli się rozrzucając odezwy o treści antysowieckiej.

Niemcy
 Ponowne wybory rozpisane do senatu miasta Hamburga, dały znowu znaczną większość stronnictwom radykalnym. Wybrano 59 socjalistów, 27

Koncesjonowane przez Rząd Polski Francuskie Kompanje Okrętowe
„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”
 PRZEDSTAWICIEL NA PARANĘ: **Pan Teofil G. Vidal**
 Rua São Francisco N 60
 PODAJE DO WIADOMOŚCI ZAINTERESOWANYCH POLAKÓW IŻ:

1) Kompanja podejmuje się sprzedaż biletów bezopłatnie do Polski (do Warszawy, Krakowa, Lwowa, Brześcia, Tarnopola i t. d.) Co tydzień z portu Santos, odchodzi statek do Europy na którym pasażerowie znajdują TEOMACZĄ POLSKIEGO NAJLEPSZE WARUNKI PODRÓŻY I TROSKLIWĄ OPIEKĘ aż do miejsca przeznaczenia. Kompanja załatwia pasażerom wizy transylowe **BEZPŁATNIE.**

2) Kompanja podejmuje się sprzedaż tak zwanych biletów „chamadas” z Polski do Brazylji sprowadzając rodziny osiadłych w Paranie Polaków, UDZIELAJĄC OPIEKĘ SAMOISTNI JADĄCYM KOBIETOM I DZIECIOM

We wszystkich sprawach bądź osobiście, bądź listownie zwracać się można do przedstawiciela Kompanji **W JĘZYKU POLSKIM.**

komunistów i 74 antysocjalistów.

Wskutek tego, że w sprawie obowiązkowego nauczania religii w szkołach nie przyszło do ugody między stronnictwami, katolickie centrum opuściło blok rządowy i temsamem przyprawiło rząd Marksa (ze stronnictwa katolickiego centrum) o upadek. Parlament niemiecki zostanie rozwiązany 31-go marca, a nowe wybory odbędą się w maju.

Rosja.

Telegram z Rygi donosi, że Smirnow komisarz rolnictwa w Rosji, rzekł się swojej godności wskutek niemożności oddzielenia Rosji zbrojem (którego bezwzględnie chłopki wydać nie chcą). Rosja bolszewicka może stanąć albo wobec głodu albo wobec wojny domowej. Następca Smirnowa został Dybiak. - Komisja wykonawcza trzeciej międzynarodówki w Moskwie zatwierdziła bezwzględnie wyrok wygrana na Trockiiego i towarzyszy, jak donosi telegram z Moskwy z 20-go lutego.

PRZEŚLADOWANIA KSIĘŻY KATOLICKICH W ROSJI.

Moskwa, 3-go stycznia. - W okręgu Ipełskim i połocim na Białorusi sowieckiej zostali aresztowani wszyscy księża katolicki, oskarżeni o agitację wśród ludności polskiej aby ta ostatnia nie uczęszczała do szkół sowieckich i nie brała udziału w organizacjach „bezbożników”.

Jak się zdaje aresztując księży, Sowiety fabrykują zakładników, pragnąc mieć świeży „materiał wymienny”, o czym już nieraz pisaliśmy.

Chiny.

KONSUL BOLSZEWICKI PŁACIŁ CHINCZYKOM ZA STRAJKI.

Interesujący szczegół wyszedł na jaw w oza sie procesu przeciwko 7 agitatorom chińskim, oskarżonym o organizowanie strajków w Szanghaju. Oto, jak wynika z pisma szanghajskego komisarza obrony, konsul generalny ro-

Młocarnie cepowe

do prostej słomy

(Słomę można sprzedać do „kap.”)

MASZYNY do czyszczenia zboża.

WIAŁNIE ARBARETO. ORYGINALNE.

Młyny zbożowe

Tylko CASA HACKRADT

CURITYBA RUA 15 DE NOVENBRO N 96 Caixa p. 420

Vulcanizadora Moderna

JANA SOWIERZOWSKIEGO,
RUA DR. MURICY 61 —

CURITYBA

Wykonuje wszelkie reperacje w zakresie wulkanizacji jako to: naprawy pneumaticznych i opon przy kołach samochodowych (camaras). Robota szybka, mocna i elegancka. Koła nieradne przerabia się na użyteczne po cenach przystępnych. Przyjmują się zamówienia i z oblaty.

syjski w Szanhaju płacił oskarżonym po 1000 dolarów za każdy zorganizowany, przez nich strajk. — Wszystkich 7 oskarżonych skazano na karę więzienia po 15 miesięcy.

Meksyk,

ODZNACZENIE CALLES'A PRZEZ MASONERJE

Według „Stimmen der Zeit” Calles odznaczony został masonskim medalem zastąpił najwyższej rady obrządku szkockiego. Odznaczony to podane zostało do wiadomości wszystkich „najwyższych rad świata cywilizowanego”.

CYNIZM CALLESA.

Zbroczeni krwią niewinnych ofiar prezydent Calles do licznych swoich zbrodni dodaje jeszcze jedną — zbrodnię cynizmu bezwstydu: każe fotografować egzekucje, by „Papież miał ułatwione zadanie przy kanonizacji” męczenników meksykańskich!

Argentyna.

SETKI POLAKÓW W ARGENTYNIE OKRADZIONYCH.

Buenos Aires, Argentyna 25-go stycznia. — Dorabiając się w ciężkim trudzie rzęsę polską wychodząca boleśnie dotknięta wiadomości o zniknięciu właściciela agencji okrętowej Eugeniusza Ryttera, wydawcy pisma „Emigranti” w Argentynie. Setki najbiedniejszych polskich emigrantów, z zafaniem umieszczających swoje skromne oszczędności w rękach tego agenta, zostali okradzeni z uciutych groszy.

W SPRAWIE DOMU POLSKIEGO W AZARA (MISSOINES).

Poselstwo Polskie z Buenos Aires komunikuje: W związku z przepisaniem przez ks. Marjańskiego domu polskiego w Azara na biskupstwo co miało miejsce przed otrzymaniem przez Towarzystwo „Dom Polski” (Bs. Aires) — „osoby prawnej” zresztą bez wiedzy Poselstwa, Poselstwo podaje do wiadomości, że w porozumieniu z czynnikami kierowniczymi w Azara, zostały podjęte kroki celem zrzeczenia się tej własności przez biskupstwo na rzecz

Towarzystwa „Dom Polski” w Buenos Aires.

KOMUNISTYCZNE BREDNIE.

Miejscowy komunistyczny „subkomitet polski” w Buenos Aires w zapale twórczym rozrzuca szumną odezwę „Do wszystkich robotników polskich w Argentynie i Południowej Ameryce”, której ton i argumenty są nam już aż za dobrze znane z bliższej „komitywy” w Europie.

Szkoda papieru i fatygi na polemikę z wami „towarzysze”. Kto bliżej miał możność zetknąć się z waszym sowieckim „rajem” tego napewno nie wzmiecie na lep waszych bajek i bzdurstw.

Wpierw policzcie dziesiątki, setki tysięcy wymordowanych w waszych kaźniach więźniów nim gładzić o okrucieństwach w Polsce bądziecie. Do śmieciaka! (z „Głosu Polskiego”).

Telegramy z Polski.

Warszawa, 18-go lutego. — Na ostatnim posiedzeniu Senatu gdańskiego, prezydent Sahn omawiał obszernie stosunki Gdańska z Polską i nakłonił oświadczyć, że Senat „w imieniu wszystkich siłami dąży do nawiązania jak najbliższej łączności między Gdańskiem a Polską.

London, 20-go lutego. — Korespondent angielskiego dziennika „Daily Express” donosi z Warszawy, że w miejscowości Dysko (?) umarł sędzia we wieku 125 lat, który pozostawił wdowę 119 letnią. Ta para małżeńska żyła w największej zgodzie aż 100 lat czyli jeden wiek.

Najlepiej znaną dostędną może tylko w **POLSKIM SKŁADZIE NAJON.** Wiosło Żaglowicza Trawessa Zacharias N 5 — Curitiba.

Dom do wynajęcia.

Wynajmie się wazec dom nowy, murawany, z wielkim ogrodem i z światłem elektrycznym oraz z wodą dla mełej, porządnej, polskiej lub niemieckiej rodziny, miesięcznie tylko za 100\$. Wynajmie się tylko za poroką i z kontaktem. Rua Prudente Moraes 80

Açosmalte

Naczynia z żelaza: lano, emalowane wewnątrz na szaro. Są to jedne naczynia które opierają się niszczącej sile ognia nawet przy smażeniu potrawy.

nie rozbijają się, nie pękają, ani nie kruszą się emalja.

Przy gotowaniu nie przypala się też ani inne potrawy. Naczynia te lano z żelaza, emalowane, są z tego powodu dobre polecenia. Ze są ekonomiczne, trwałe i higieniczne. — Specjalne korzyści z użycia naszych garnków: Prędko się ogrzewają, odporne na ogień, nadają się też dla kolonji, bo są bardzo tanie i trwałe jako jakkolwiek inne.

Garnki AÇOSMALTE są lepsze od garnków cynkowych.

Garnki te są do nabycia we wszelkich lepszych sklepach Brazylii. Fabrykuje te garnki firma: **Industrias Reunidas „ALBA” S. A. — Rio** Uważajcie na zieloną markę która się znajduje w każdym garnku.

UWAGA!

BARDOZO WAŻNA RZECZ Kto potrzebuje okularów, niech się zgłosi do naszego sklepu, gdzie znajdzie wielki wybór okularów wykonanych według najnowszej mody w nowoczesnym warsztacie optycznym. Posiadamy specjalny gabinet do badania oczu oraz instrumentów do tego.

Badanie darmo.

Wyrobia się okulary po cenach niestychanie niskich.

Roberto Raeder
Rua 15 de Novembro N 77 — Curitiba

RÓŻNE DOMY NA SPRZEDAŻ: Za 6.500\$, za 25 tysięcy, 14 tysięcy, 12 tyś. i 13 tyś., 80 tysięcy, 16 tysięcy, 25 tysięcy, 35 tysięcy, 13 tysięcy, 16 tysięcy. Informacji udzieli: **E. José G. Paugue** — Avenida Jaime Reis 115, od godziny 9-mej do 11-tej i od 12-tej i pół do 5-tej — Curitiba.

KLINIKA CHIRURGICZNA

D-ra Gabryela Quadros

Byłoby asystentem w Santa Casa w Kurtybie. Klinika Chirurgiczna wogóle. Leczy specjalnie choroby kobiece i dzieci, choroby drog moczowych i choroby wchodzące w zakres tkuszerji. Krewotoki pierwiaste, hemeroidy i skurczenia żył, leczy bez operacji i bez bólów. — Wyjeżdża do chorych na zwołanie w dzień i w noc. KONSULTORJA: Farmacja Steffeli, Praça Tiradentes 54-a, od godziny 8-jej do 11-tej i od 1-szej do 3-ciej. Farmacja Pinheiro — Ponta od godziny 2-jej do 4-tej i pół. Farmacja Colombo — Juvera, od godziny 4-tej do 6-tej. W Piraguara w wtorki i soboty od godziny 8-mej do 10-tej w Camra Municipal. Mieszkanie: Rua Matador Velho N 39 — Curitiba. Dr. Quadros mówi i po polsku.

Pokój do wynajęcia

na ulicy Deombargado i Mott N 68. Blizsze informacje tamże.

KOESPONDENCJE.

Stasiu wróć do Fluiopolis.

Dnia 3-go lutego zegulno Fluiopolis p. Stanisława Bussare, który pracował prawie dwa lata jako buchalter u p. Stanisława Zalko wahał się — czas wolny poświęcił wazkiego — czas wolny poświęcił dla dobra społecznego pracując w towarzystwie bardzo wydajnie — dlategoż pomimo ulewnego deszczu zgromadziło się dosyć dużo osób w nowowbudowanym budynku T-wa Młodzieży — wjechał do Marechal Mallet skąd na wyjechał dalej. Wróć do nas jeszcze. J. W.

Poselstwo Felicianowskie na Sejmiku Związku Zrzeszeń Polskich w Porto Alegre.

Z polecenia Ks. Konstantego Zalkowskiego, Towarzystwa Felicianowskie wybrały swych przedstawicieli. Oprócz Księdza Proboszcza, który przedstawiał Towarzystwo Kolonjalne, Komitet Księdza Tow. Marszałka Piłsudskiego i Adama Mickiewicza z mieszkańca Camaquam, został wybrany p. Ludwik Janowik, radca powiatowy, z Tow. Pestepi; p. Michał Sobierajski, prezes związku wyborczego, z Tow. „Białego Orła”; nauczyciel z Józef Lempek, z Tow. Ks. Józefa Polakowskiego; p. Fr. St. Majorowski, z Tow. Św. Jacka; p. Władysław Topaczewski z Tow. Złotych Bozano; p. Franciszek Kalczyński z Tow. Św. Stanisława Kostki; p. Piotr Romanek, majster szkoły garbarskiej, z Tow. Bolesława Chrobrego; p. Alfons Tworowski, kupiec, z Tow. Króla Jana Sobieskiego; p. Józef Szortyka gospodarz, z Tow. Św. Stanisława Biskupa; p. Zdzisław z Tow. Św. Jana Kantego. Podróż była wesoła, bo na kamionie nie było obcych. Na sejmiku po starciach pierwszej sesji, powstało wzajemne porozumienie i zwołanie. W końcu uroczystości przedstawicieli były tak zgodne dążąco do polowy. Za drugą polow-

dobra wychodziła polskiego, że miło nam było brać udział w sejmiku. O lem też będzie mowa w sprawozdaniu zarządu. Z nastroju sejmiku, z jego obrad i nowo wybranego zarządu odebraliśmy jak najlepsze wrażenie. Skorzystalismy z okazji, aby mieć posłuchanie u pana Prezydenta Stanu Doktora Borgesa. Oprócz Felicianowian. P. Cieński przedstawiał koloniję Guarany, p. Mazurkiewicz Tow. Białego Orła i p. Beraz Centro Republicano Polono-Brasileiro. Podziękowaliśmy mu za to, że kazał zapłacić za konie zebrane w roku 1923; za to, że nas nie zapomniał w 1926-ym; za zniżenie cen ziem z 10-ciu do 4 oś rejsów za miesiąc; za to, że kazał naprawić największą drogę do Camaquam, za zniżenie na szkoły, i t. d., wogóle za korzyści, które nam przyniósł, nie tylko w urzędach powiatowych, ale i w stanowych. Mile wrażenie odnieśliśmy z posłuchania u p. Prezydenta.

Odwiedziliśmy też i Areybiskupa, któremu dziękowaliśmy za to, że się postarał dla nas o Księdza Salezjanów, którzy nas prowadzą do dobrego. Oczekając na przybycie nowego prezydenta, zwiadziliśmy go było ważniejszego w stolicy naszego stanu.

Z powrotem delegacja cała tak się rozweleła, że w kaminjonie śpiewano kolendy i pieśni narodowe, a gdy samochód stawał za porzebia wody lub powietrza do kół, zabrzmiało: Staśmy bracia wraz. W drodze nie brakło komentarzy nad sejmikiem i nad tem, że громада światem władza. Słusznie zastosowano te słowa do korzyści otrzymane ostatecznie w budżecie powiatowym. Zaledwie przedstawiciel kolonij zasiadł na krześle rady powiatowej, już czytamy że podatek od wywozu został zmniejszony do połowy. Za drugą polow-

we narzucono obowiązki ale korzystne tylko dla kolonji. Przenaczona jest kilkudniowa robota przy uprawie dróg po linjach lub odpowiednio wypłaty na szkoły. Na ręce zarządu Towarzystwa należących do Kolonialnego.

Tak to sobie śpiewając i rozprawiając, w jednym dniu przybyliśmy z Porto Alegre do Felicianowa. Witano nas serdecznie, ponieważ zarząd po naszym przybyciu spadł obfity deszcz, na który oczekano od kilku tygodni.

Karol Muszynski uczestnik sejmiku.

BARRO dnia 24 - 1 - 1928 Szanowny Panie Redaktorze! Uprzejmie prosimy o pomieszczenie nam w łamach poczytnego „Ludu” niniejszej Korespondencji. Dzień 20-go stycznia będzie dniem nigdy nie zapomnianym dla naszej Polonii w Barro. Z dawien dawna dawał nam się odczuwać brak czynnego udziału w życiu społecznym ob. B. W nastąpiło Towarzystwo im. Marszałka Józefa Piłsudskiego zaprosiło do współpracy, zamieszkało w Barro Polki i nie zawiodło się, bo na pierwsze zebranie stawili się prawie wszystkie nasze rodaczki.

Po zagajeniu posiedzenia przez pana prezesa D. Galsuskę i oddaniu głosu miejscowemu nauczycielowi p. Bolesławowi Węcławskiemu, który to w podniosłych słowach wspomni o czynny udział naszych rodaczek od powstania aż do inwazji bolszewickiej; gdzie obywatelstwo oświecone należy się naszym rodaczkom, bo brały czynny udział w walce o niepodległość naszej drogiej ojczyzny, toteż tembardziej w naszej ojczyźnie, Brazylii powinno spełniać postanowienie Polski krewotoki ducha tam, gdzie żyła zaczynała dążyć do polski i obywatelstwa. I po zapytaniu, czy Sz. Rodaczki chętniebyście z nami współpracowały dla dobra Polki i jej wychodźstwa, odpowiedziały chórem:

tak i wierze, że nasze oczekiwania i nadzieje pokładane we wspólnej pracy dla dobra ogólnego nie zawiodą, bo tyle zrozumienia i zapamiętania mało gdzie dało się spotkać.

Po wyborze zarządu do którego zostały wybrane panie: Prezeską p. G. Zborowska, wiceprezeską p. W. Galsuska, sekretarką panną W. Węcławska, skarbniczką p. W. Błażewicz.

Po ukończeniu się zarządu zabrała głos pani prezesowa. W słowach serdecznych i zrozumiałych zaznaczyła, że dążeniem naszym będzie nadanie impulsu Polonii polskiej w Barro. Oddawna życzeniem wielu z nas było, stworzenia Towarzystwa lub też Kola Polek.

Panowie odgadnęliście nasze zamysły, więc odtąd staniemy z wami do współpracy, lecz aby zrozumiano nas, że kobieta polka dorosła już do zadania współblywałości, dajemy nazwę naszemu stowarzyszeniu Towarzystwo Marij Konopnickiej.

Od dziś nowa era zaczyna się w życiu towarzyskim w Barro. Z na oświeceniu podkreśliła, że ochemy z wami panowie pracować, a dajcie nam naszym będzie w myśl hasła naszej patriotki: My dla ojczyzny i sercem i proą, kraj zdołamy świeży. Mowa Pani Prezesowej została nagrodzona buczaniem oklaskami.

Po wyzerpaniu porządku dziennego i zamyknięciu zamknięcia posiedzenia i zaznaczyła, że drugie posiedzenie odbędzie się w dniu 13-go lutego b. r. o godzinie 4 po południu.

Z chlubą dodad musimy, że w kolonji Erechim powstało pierwsze Towarzystwo Polek. Mamy nadzieję, że w innych miejscowościach również powstaną stowarzyszenia naszych rodaczek. Prezes D. Galsuska Sekretarz K. Adamczyk.

na łamach swego poczytnego pisma następującej korespondencji. Aby się zajęć kształceniem naszej młodzieży, postanowiliśmy pobydować dom szkolny. Chociaż mieliśmy szkołę polską we Floreście, jednak dla nas było niemożliwym posyłać, bo nas dzień wolta presterf. Wiece w roku 1922 każdy kolonista złożył czterdziście sześć milrejsów na budowę domu szkolnego. Członków było z początku tylko 10 a dzieci 28, obecnie jest 14-stu członków w towarzystwie szkolnym. To też w tym roku stanęło dom. Utworzyło się towarzystwo dwunastoklasne pod hasłem „Orla Białego”, bo i wsiemi nam pomogli przy budowie. Wybrano zarząd, ale oż? — Szkoła bez nauczyciela wygląda jak stajnia bez koni czyli wół. Przez trzy lata, tak nasza szkoła stała.

Wreszcie zgodzono nauczyciela, ale pracował tylko cztery miesiące, bo był chory. Znowu rok szkola stoi. A zgłosił się drugi, który mało się interesował nauką, a więcej innymi sprawami. Przebył rok tylko i znowu niema. Takilo cierpieli nasza kolonja. Na sześć lat dopiero dwa lata i pół odbywała się lekcyja w naszej szkole.

Była też wina naszych rodaków. Bo kiedy naszym ciężkim prac, zatrzymywali dzieci, a Ci którzy posyłać płacili po 6500 od dziecka, aby nauczyciela utrzymać. Ale teraz dzieje się lepiej. Wdzięczność należy się p. R. Wachowiczowi, bo On potrafił nas lepiej zjednać, abymy pracowali jednym duchem i następcy nam za nauczyciela p. Jana Tytarczyka naszą naprawdę zajął się naszym kształtowaniem. W dniu 3-go b. m. odbył się rozprawienie z powołaniem. Prosimy go, żeby pozostał z nami nadal, ale nam odmówił, bo na rok 1928 wyjeżdża do Kolegium „Henryka Sienkiewicza” w Kurtybie. Serdecznie mu dziękujemy za jego pracę i zasługę „stare polskie” Panie Boże dopomóż w przyszłości! Już na rok przyszły mamy nam znowu, jest nim p. Ferdyn-

Cała kwestja w tem, żeby umieć!

Cheez prowadzi buchalterję, przemysłową i bankową?
 Cheez został buchalterem, korespondentem z dyplomem lub bez dyplomu?
 Cheez się nauczyć pisać na maszynie w najkrótszym czasie, to jest w 30-20 lekcjach?
 To zapisz się na Kursu Buchalterji Praktycznej, Prof. Eljasza Metynowskiego, Praca da Republica N. 12.
 To jedyna Szkoła Handlowa, najsilniejsza i najpraktyczniejsza, która w ciągu najmniejszego czasu, Szkoła utrzymuje biuro, w którym każdy buchalter lub wenzelarz znajduje pomoc w każdym wypadku za małym wynagrodzeniem. Prowadzi się małym wynagrodzeniem. Prowadzi się małym wynagrodzeniem. Prowadzi się małym wynagrodzeniem.
 Po wszelkie informacje zwracać się do:
Prof. E. Metynowskiego
 Praca da Republica N. 12.

Casa Leal

gdzie dawniej mieściła się CASA OITO.
Praca Tiradentes 8 - Curitiba
 Nowa i nadzwyczajna znika w cenach materjałów: Xadrez, zofiro, brim, płótna bawełnianego, płótna fantazji, jedwabiu, trikoliny, ręczników, szkarpetek i t. d. a to z powodu tego, że nasz główny skład (matryz) wnet zmienił. Ceny niesłychanie niskie.
KORZYSTAJCIE Z TEJ OKAZJI
CASA LEAL
 DAWNO CASA OITO - CURITYBA.

Dr. PALUMBO
 Konsultorium w Pharmacia Moderna - Rua São Francisco, 107, Serro Azul od godziny 9-tej do 11-tej.
Klinika medyczna i chirurgiczna. Badanie dróg moczowych. Badanie krwi (metoda Meinko). Leczy hydrocele, choroby weneryczne, orbicie, prostaty, cysty i t. d. - Biednych bada darmo.

Casa de Saude „São Francisco”
 DOM ZDROWIA - KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO
 Rua São Francisco N. 25 - Curitiba.
 NA NOWO URZĄDZONA KLINIKA.
 Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatyora u przy osobach cierpiących na płucach. - Nowoczesny aparat Roentgena. - Diatermia. - Sztuczne ultra fioletowe, promienie słoneczne, Zystokopja i t. d. - Przyjmuję od godziny 10-tej do 11 pół od 4-6.

naud Braszka Dnia 26 b. m. p. Tylicy i p. Braszka mieli piękny odczyt: „pamiętka czyli wspomnienia listopadowe”, które winno być odczytane w listopadzie, ale z powodu spóźnionego otrzymania, odczytano dopiero teraz. Ale odbyło się tak uroczyście, tak pięknie, że jeżeli sobie tylko przypomni losy naszej kochanej Ojczyzny i naszych przodków, to aż serca żal i łaskota rozdiera. Teraz Nasza kochana Polska oddycha świeżym powietrzem. Baj Doży, by Nasza Matka Ojczyzna, naszym sercom droga nie popada w takie nieszczęście, jakie było przed kilku laty. Pracujmy szczerze pod znakiem wiary i nadziei, w zgodzie i miłości, i dajmy do zjednania naszych bratnich sił.
 Zarząd:
 Prezes: **Juljan Olewnik**
 Skarbnik: **P. Sz.**

Ciekawe rzeczy z Polski.

ZŁODZIEJ - UKAMIENOWANY PRZEZ WSPÓLNIKÓW.
 Po wyjściu okupanów niemieckich, gdy w niektórych miejscowościach nie było jeszcze władzy policyjnych - działali się rzeczy po zalowania godnie. Nad zastępcami urzędzającymi samowolnie.
 W tym czasie właśnie, w styczniu 1919 roku we wsi Nowo-Korminie gm. Łozinka, pow. białski, chłop schwytał znanego złodziejszaka, Atanazego Lukjanika, przyprowadzając go przed oblicze władzy, którą w danym czasie reprezentował sołtyś, Jan Szware.
 - Co z nim niepomnie zrobić?
 - pomyślał sołtyś. Słyszawszy jednak po rozum do głowy, a urzędzającemu podał, że w kilkanaście dni, Szware, nieczem przewodniczącemu trybunału zakonu.
 - Tęś takim zrobić porządek! Jutro naradzicie się wiede tego... Tymczasem gadał, pabrucie, kto był twórcą śmieszności? ... No! gadał!

UWAGA! Garnki Agosmalte zabezpieczone zieloną farbą Agosmalte są do kucharek najtrwalsze, nie szkodliwe dla zdrowia, jednym słowem najlepsze. Najlepsze. Przy zamawianiu tych garnków powinno się uważać czy się znajduje zielona farba Agosmalte wewnątrz. Garnki te są we wszelkich lepszych sklepach.

Dr. Carlos Heiler
 Praktykował w szpitalach w Hamburgu, Wiedniu i w Paryżu. Ogólna praktyka lekarska a specjalność w leczeniu chorób skórnych, dróg moczowych i w chorobach płciowych.
 Gabinet dla leczenia lampą kwarcową, diatermją i elektrizacją.
 Leczy żyły na nogach i skrzywienie nóg bez zabiegów operacyjnych.
 Konsultorium Rua 15 de Novembro 5, piętro, od godziny 10-12 i od 4-6.
 Mieszkanie: Praça Tiradentes N. 1

Nawozy Sztuczne - PARANA -
 na podstawie rozbioru chemicznego używano za najlepsze w jakiejś ziemi.
 Skład w **CASA VERMELHA** Rua Jose Bonifacio 15 - Curitiba.
 Fabryka w **SAO LOUBENÇO** przy drodze Assunguy - Curitiba

APTEKA POLSKA
 Założona w roku 1877
JOÃO VIDAL NETO
 Curitiba - Rua Floriano 22 - róg Mar. Deodoro - Parana - Telefon 452.
 Wielki wybór w drogerjach. Produkty chemiczne. Lekarstwa racjonalne i zagraniczne. Recepty zaliczają się szybko i z największą ostrożnością.
 Konsultorium: Drów Moreira, Borges de Macedo i t. d.
 Najtańsza apteka w mieście. Zaliczają się zamówienia w dzień i w noc.
Mówi się po polsku.

BUDOWNICY!

Jeżeli potrzebujecie dobrego gwarantowanego wapna, to zamówicie sobie tylko wapno tak zwane **wapno PARANA**. Wyrabia się i dostarcza się wprost do domu to wspaniałe, gwarantowane **WAPNO** z marką **Parana**. Zgłaszając się można do **Dominaró - Parana**, lub listownie do **Bernardo Krasiński - Curitiba** - **Posta restante** który jest współwłaścicielem tej firmy.

RESTAURACJA
Deposito Atlantica
 Rua Mar. Floriano Peixoto N 38 róg Praça Carlos Gomes
 Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędnie pieczywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

Chapelaria Mazer
R. MAZER & Cia
 Rua 15 de Novembro 12 A - Curitiba
Fabryka kapeluszy i czapek. Specjalność w czapach skórzanych dla chłopców. Skład kapeluszy, kosał, ponoczek, krawatek, parasoli, kapturków i w ogóle rzeczy galanterijnych. - **Mówi się po polsku.**

Okazja jakich mało!
 W kolonii Cachoeira jest do sprzedania szklarnia o powierzchni 1000 m² na 2 tysiące metrów drzewa owocowego, kilkanaście pinarów i sporo imbiu, dwa kilometry od depozytu kolejowego, zabudowania w dobrym stanie. Nadto posiadani na sprzedaż dwa placu w miejscowości Antonio Rebouças. Sprzedam wszystko razem lub pojedynczo. Właściciel Józef Buczek, Colonia Cachoeira.
 Informacji listownie udziela: **Estanislao Ostrowski - Caixa postal 30 - Marumbi - Roxo-Rois**

RESTAURACJA. Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szursko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops Atlantica.
Travessa Zacharias N. 11 na różnik - Curitiba.
SIECZKARNIE, maszyny do wyłuszczenia kukurydzy, wagi, koźnice polowe, kamienie młyńskie i maszyny do wszelkiego przemysłu domowego i fabrycznego nabyć można w
Fabryce Iguassu
 Avenida Iguassu N 131 - 133 - Curitiba.

MASZYNY DO SZYCIA I HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krawieckiej.
 Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.
 Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.
 Rua Barão do Rio Branco 67 - Curitiba.
 Filja: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento i Joinville

Specjalny skład farb
FIRMY: Kliche & Cia.
 Rua Barão do Rio Branco N. 117 - Curitiba
 Oleje pierwszej jakości
 Farby białe pierwszej jakości
 Farby w proszku pierwszej jakości
 Pokosy i t. d. pierwszej jakości
 Oraz wszelkie w zakresie malarstwa wchodzące artykuły. Wszystko pierwszej klasy i po bardzo niskich cenach. - **Sprzedaj hurtowna i detaliczna.**
Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszająco się w Ludzie.

Przeziśnięty do muru (dosłownie) - Lukjanik wskazał na Konstantego Szware i Michała Bekko, jak na towarzyszy wspólnych wypraw złodziejskich.

Drugiego dnia, gdy trybunał obchopił zabrał się na walna naradę, by powziąć decyzję - do kogo, gdzie obradowano wtargnęli Konst. Szware i M. Bekko, zadając Lukjanikowi szereg ran kamionami w głowę, skutkiem czego tenże zmarł.
 Sąd Okręgowy w Białymostku skazał Szware i Bekko na 2 lata więzienia a na zasadzie amnestji zmniejszył im karę do jednego roku i 4 miesięcy.
 Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpatrzywszy tę sprawę obniżył karę do jednego roku, a na zasadzie amnestji zmniejszył do 6 miesięcy więzienia.

SYN TEŚCIEM SWEGO OJCA I SWOIM WŁASNYM ZIADKIEM!
 Do kancelarii warszawskiego notariusza zgłosił się pewien obywatel ziemski z okolicy i przedstawił mu sprawę spadkowa, która niezmiernie zakwiliłemu o mało nie doprowadziła relienta do ostrego szalu. Klient, abyby dokładnie wyjaśnić notariuszowi swoje stosunki rodzinne, przemówił dość następująco: Opiełem się z 34-letnią, miłą, ładną i dobrą wdówką, która miała również miłą córkę 16-letnią. Tak się złożyło że mój ojciec, widowiec od 12 lat, poznawszy moją matkę, ożenił się z nią. Obydwójmy wszyscy potraciliśmy swoich rodziców, a ja, synowa mojego ojca, została jego teściową. moją babcią jest moja matka, a ja mam jedno dziecko, moją córkę, która jest moją wnuczką. W ten sposób stała się moją matką, a ja mam jednego syna, a ja mam jednego syna. Mój ojciec jest zwanym moim wujkiem, który jest bra-

tankiem jego syna. Moja żona, synowa i teściowa mego ojca jest babką mego brata. Słowem, zostałem swoim własnym dziadkiem.

ZE ŁZAMI W OCZACH UCALO WĄŁ POLSKA ZIEMIE!
 Z Wilna donoszą: Niedawno w rejonie Plikiszek przekroczył granicę litewską do Polski niejaki Kozłowski Jan, który znalazłszy się na terytorjum polskiem, padł na kolana i ze łzami w oczach ucałował ziemię. Kozłowski przedsiadł w więzieniu litewskim 15 miesięcy. Brał on czynny udział w szeregu stowarzyszeń kulturalno-oświatowych Polaków w Koszardach. Okazany o zdradzie stanu skazany został na 20 lat ciężkiego więzienia. W czasie przewiezienia go do innego więzienia, uciekł i przedostał się na terytorjum polskie.

ZA 50 DOLARÓW ZŁODZIEJ WYNAJĄŁ ZŁODZIEM DO ODŚWIEDZENIA KARY WIEZIENNEJ.

Lódź, 10-1. Policja rzeszowska wpadła ostatnio na trop sensacyjnej afery, w którą zamieszana są obok dwóch zawodowych złodziei również dwaj urzędnicy sądowni.

Oczekiwano niedawno wyrokiem sądownym sędzię lódzkiego złodzieja rzeszowski Andrzeja Fyż, który odczekał miał karę jednego roku więzienia, apelował do wyższej instancji, która opierając się na ustawie amnestyjnej, zredukowała karę więzienia do trzech miesięcy.
 Pył jednak nie chęć nawet tego czasu spędzić w więzieniu wynajął za 50 dolarów kolegę złodzieja z Rzeszowa Wojciecha Pięta, który podjął się zastąpienia Fyża w odbyciu kary więzienia. Pięta zaopatrzył w pieniądze i pelenomocnictwo Fyż wjechał do Łodzi i przedstawił się prokuratorowi sądu Zdzisławowi Podczaskiemu ofiarował mu za pomoc 75 złotych. W porozumieniu z Podczaskim i drugim sekretarzem Makssem Reinholdem, Pięta rozpoczął od ślady wiede kary trzy-

miesięcznego więzienia. Policja wpadła jednakże na trop afery. Przeciwko Fyżowi i Pięcie wdrożono dochodzenie o oszustwo i o namawianie urzędników państwowych do nadużycia władzy, zaś podsekretarzy Podczaskiego i Reinholda aresztowano za nadużycie władzy i łapownictwo.
MIASTO WĘDOWA W POSZUKIWANIU ZA ZŁOTEM.

Warszawa. - Miasto Wędowa żyje w stanie wielkiego podniecenia. Znalezione tam bowiem na głębokości półtora metra dwa głośne garnki z monetami srebrnymi w ilości 322 sztuk i z monetami miedzianymi. Monety pochodzą z czasów Zygmunta I-go. Pod miastem we wsi Suchary, znaleziono nową garnkę z monetami złotymi. Efekt taki, że kto żywy we Włodawie i okolicy, rozkopuje ogrody poszukując dalszych skarbow.

Stowarzyszenie Studentów Sarmacji. Budowa Domu Studentów w Kurtybie
 Lista składek N 187, wydana na ręce W. Pana Franciszka Marchewicza w Erechim (Sede 13 de Maio): Franciszek Marchewicz 2\$, Jan Moldakowski 1\$, Jan Kruczek 1\$, Jan Wodzik 2\$, Władysław Ławniczak 1\$, Zebrał p. F. Marchewicz 7\$.
 Lista składek N 132, wydana na ręce W. Pana prof. Piotra Lisowskiego w Erechim (Sede 13 de Maio): Piotr Lisowski 5\$, Antoni Nędziak 2\$, Tomasz Magajewski 2\$, Stanisław Skiba 1\$, Józef Ignacy Lisowski 1\$, Stefan Traska 2\$, Jan Rudnicki 1\$, Andrzej Lys 1\$, Stan. Blaszczakiewicz 1\$, St. n. Bionko 2\$, Stan. Magajewski 2\$, Fran. Dziedzielski 1\$, Józef Szrek 1\$, Józef Potulski 1\$, Stan. Urban 2\$, Jan Sołowski 1\$, Kazimierz Urban 3\$, Zebrał p. P. Lisowski 35\$.
 Suma poprzednio ogłoszona 2:182\$700.
 Curitiba, 8-go listopada 1927 roku
 Prezes: **Jan Grabski**
 Skarbnik budowy: **Edw Jaworński**

OBUDZCIE SIĘ!
 Towarzysze polskie! kupujcie z „Oświaty” sławną **Trylogię Sienkiewicza** (Ogniem i Mieczem, Potop i Pan Wołodyjowski, tomów 6 broszurowanych) tylko za 24\$000 już z przesyłką - **Krzyżacy (2 tomy)** za 7\$200 w **Pustyni i Puszczy** (1 tom) 4\$600. Tył polek macie po Towarzyszach na butelki, miejciec choć jedną półkę na książki!

„Oświata”
 ma na składzie
Obrazki Matki Boskiej Koroty Chwaskiej Królowej Części Polskiej, kolorowe, rozmiar 57 na 44 cm, cena 2\$000, na przesyłkę postową za względu na opakowanie dolicza się 18000 bez względu na ilość egzemplarzy.
 -
Kilkaset SZUK TRATALNYCH dla teatrów amatorskich ludziela dla teatrzyków dziecięcych i monologu nadszły we wielkim wyborze do „Oświaty”, gdzie po niskich cenach można je zakupić. Szuk tych się nie wypoczygnie ani nie wyszła na okaz na prowdzie; wybory i zakupu za gotówką można dokonać na miejscu w Kurtybie.

Księży mogą nabyć w Redakcji „LUDU”:
 1) **Promptuarium Sacerdotum**, mły książkowy ceremoniał, zawierający obrzędy Sakramentów Świętych i różne benedykcje. Redito brulionis (wydanie dla Brazylii) rok 1927, ceną 6\$000
 2) **Cantionale Ecclesiarum** z obrzędami polskimi, wydanie Księży Misjonarzy z Krakowa, rok 1925, ceną 12\$500.
KURS PIENIĘDZY.
 Dolar 84430
 Lira włoska 451
 Frank francuski 857
 Angielski funt sterling 408500
 Pex argentyński 38600
 Frank szwajcarski 14680
 Złoty polski 19000